Dosarul nr. 3ra-9/20

Prima instanță: Judecătoria Bălţi, sediul Central (jud: E. Balan)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălţi (jud: E. Grumeza, N. Chircu, S. Procopciuc)

ÎNCHEIERE

22 ianuarie 2020 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:
Președintele completului, judecătorul Maria Ghervas
judecătorii Nina Vascan
Mariana Pitic

examinând admisibilitatea cererii de recurs depusă de Societatea pe Acţiuni „Basarabia-Nord”,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acţiuni „Basarabia-Nord” împotriva Biroului Vamal Nord cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 12 martie 2019 a Curții de Apel Bălţi, prin care a fost respins apelul declarat de Societatea pe Acţiuni „Basarabia-Nord” şi a fost menţinută hotărârea din 17 octombrie 2018 a Judecătoriei Bălţi, sediul Central,

c o n s t a t ă:

La data de 11 iulie 2018, SA „Basarabia-Nord” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Biroului Vamal Nord cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acţiunii reclamanta a invocat că în baza contractului de vânzare-cumpărare încheiat cu compania „Interdel Handelsgesellschaft” m.b.h. nr. 153Av/18 din 07 mai 2018 a fost importată marfa – carne de porc conform proforma-invoice nr. 91800410 în valoare de 49 471,23 Euro (975 834,85 lei).

A indicat că întru executarea legislaţiei în vigoare la importul mărfurilor, a declarat valoarea în vamă în conformitate cu art. VII a GATT (Acordul privind aplicarea articolului VII al Acordului General pentru Tarife vamale şi Comerţ 1994) al Organizaţiei Mondiale a Comerţului, la care Republica Moldova a aderat la data de 01 iunie 2001, art. 214 din Codul vamal, Legea cu privire la tariful vamal nr. 1380 din 20 noiembrie 1997 şi Hotărârea Guvernului nr. 974 din 15 august 2016 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul RM şi a prezentat actele de însoţire a mărfurilor, care au stat la baza operării importului efectuat şi care atestă totalitatea cheltuielilor suportate în scopul

determinării valorii în vamă a mărfurilor importate în baza valorii tranzacţiei, respectiv în baza preţului efectiv plătit sau de plătit.

A menţionat că la declararea valorii în vamă la mărfurile introduse pe teritoriul vamal al Republicii Moldova, SA „Basarabia-Nord" a utilizat metoda determinării valorii în vamă în baza preţului efectiv, fapt confirmat prin cumulul de acte prezentat, inclusiv ordinul de plată nr. 875 din 07 mai 2018. Astfel, la Declaraţia vamală nr. I 7378 din 15 mai 2018 au fost prezentate următoarele documente: contractul de vânzare-cumpărare, scrisoarea de trăsură internaţională, factura comercială (invoice), certificatul veterinar, scrisori ale agenților economici (oferta, specificaţia), calculaţia cheltuielilor de transport, certificatul de origine, acordul adiţional la contractul de vânzare-cumpărare şi dispoziţia de plată.

Necătând la faptul prezentării tuturor actelor ce atestă corectitudinea în executarea procedurii de determinare a valorii în vamă, Biroul Vamal Nord, contrar prevederilor Legii cu privire la tariful vamal, Hotărârii Guvernului nr. 974 din 15 august 2016 şi procedurii stabilite, arbitrar şi nemotivat a emis actul de inspecţie-vizualizare nr. 1170 din 16 mai 2018, cu obligaţiunea de a majora valoarea în vamă a mărfii importate cu suma de 455 294, 43 de lei, ceea ce constituie 47 % din valoarea mărfii importate.

Consideră că pârâtul a aplicat contrar legii direct metoda de rezervă, invocând eronat faptul nerespectării pct. 34 din Hotărârea Guvernului nr. 974 din 15 august 2016, fără o motivare adecvată, precisă şi în lipsa dovezilor care ar justifica în mod rezonabil pretinsa suspiciune de subevaluare a costului mărfii importate. Pentru a decide astfel, Biroul Vamal Nord a invocat discrepanțe între preţul declarat şi valoarea mărfurilor identice şi similare anterior importate, fără a motiva şi confirma în vreun fel concluzia dată, necătând la faptul că preţurile la materia primă în cauză corespund preţurilor medii de piaţă.

A afirmat că pârâtul, la emiterea actului contestat, nu a ţinut cont nici de actele prezentate în vederea confirmării valorii mărfurilor importate, nu a negat veridicitatea datelor ce atestă valoarea în vamă a mărfurilor importate din Uniunea Europeană şi contrar procedurii stabilite de lege, a decis majorarea valorii în vamă cu 45 % prin simplul fapt al necorespunderii preţului mărfii importate cu preţul mărfurilor identice şi concomitent similare importate anterior.

Prin urmare, în cazul în care au fost prezentate toate actele ce permit determinarea valorii în vamă conform metodei nr. 1, nu poate şi este ilegală aplicarea directă a metodei de rezervă din simplul motiv al invocării de către organul vamal a faptului că preţul mărfurilor importate nu este acelaşi cu mărfurile identice şi similare importate anterior. De asemenea, au fost invocate discrepanțe privind condiţiile de livrare stipulate în contractul de vânzare-cumpărare şi factura invoice, fără însă a se ţine cont de prevederile acordului adiţional din 07 mai 2018, conform căruia condiţiile de livrare se stabilesc în invoice proforma şi/sau în specificaţie.

Reclamanta a susţinut că, mizând pe faptul că marfa importată – carne în stare proaspătă refrigerată, este un produs uşor alterabil, pentru a tergiversa vămuirea mărfii şi a determina în acest fel declarantul să accepte aplicarea metodei de rezervă, prin actul contestat, contrar prevederilor pct. 5, 9, 29 din Regulamentul privind modul de declarare

a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 974 din 15 august 2016, de către organul vamal au fost solicitate neîntemeiat un şir de acte, unele dintre care inexistente, iar altele în esenţă sunt aceleaşi acte care deja au fost prezentate odată cu declaraţia vamală şi care nu constituie o dovadă în plus a valorii în vamă declarate.

Astfel, prin actul de inspecţie de către autoritatea vamală a fost solicitată într-o manieră generală şi abstractă prezentarea următoarelor acte: orice acord posibil între vânzător şi cumpărător care afectează valoarea în vamă a mărfurilor, comenzile de livrare, corespondenţa comercială purtată în vederea încheierii şi negocierii preţului, oferta de preţ de la producător, copia declaraţiei de export prevăzut în contractul nr. 153/18 din 07 mai 2018; costul încărcării, descărcării şi transbordării mărfii, costul paleţilor şi ambalajului, partea din venitul de la orice revânzare, transmitere sau utilizare ulterioară a mărfii care ar reveni direct sau indirect vânzătorului, alte documente care sunt în măsură să dovedească realitatea documentelor prezentate.

SA „Basarabia-Nord" a declarat că solicitarea prezentării actelor care ar confirma costul încărcării, transbordării mărfurilor şi a costului ambalajului este neîntemeiată, or, conform acordului adiţional şi specificaţiei ataşate, condiţiile de livrare a mărfurilor au fost stabilite conform regulilor Incoterms 2010 – CPT mun. Bălţi, ceea ce presupune că vânzătorul plăteşte pentru transportul mărfii la destinaţia cuvenită, adică până la locul indicat de cumpărător, fiind confirmată prin calculaţia cheltuielilor de transport. Iar, referitor la costul ambalajului, acesta este un atribut inerent mărfurilor vândute, constituind parte integrantă a preţului acestora.

De asemenea, ilegalitatea şi netemeinicia solicitării informaţiilor respective rezultă şi din prevederile pct. 5 din Regulamentul sus-citat, conform cărora preţul efectiv plătit sau de plătit este format din suma plăţilor efectuate sau care trebuie efectuate de cumpărător către sau în beneficiul vânzătorului pentru mărfurile importate şi include toate plăţile efectuate sau care trebuie efectuate ca o condiţie a vânzării mărfurilor importate de către cumpărător către vânzător sau de către cumpărător către o terţă parte pentru a îndeplini o obligaţie a vânzătorului.

Conform prevederilor menţionate, SA „Basarabia-Nord" în calitatea sa de cumpărător nu are obligaţia de a deţine şi respectiv, nu deţine şi nu poate obţine informaţii despre partea din venitul de la orice revânzare, transmitere sau utilizare ulterioară a mărfii, care ar reveni direct sau indirect vânzătorului străin al mărfii în raporturile acestuia cu terţii şi care nu acceptă oferirea şi divulgarea unor asemenea date ce constituie secretul său comercial.

A invocat că la 23 mai 2018, în conformitate cu art. 286 şi 287 din Codul vamal, a contestat actul de inspecţie-vizualizare nr. 1170 din 16 mai 2018 la organul ierarhic superior Serviciul Vamal al RM, contestaţia fiind respinsă prin răspunsul nr. 28/11-9349 din 19 iunie 2018, recepţionat la 26 iunie 2018.

A solicitat recunoaşterea ca fiind ilegale a acţiunilor Biroului Vamal Nord în vederea majorării în vamă a mărfurilor importate conform declaraţiei vamale în detaliu nr. I 7378 din 16 mai 2018, anularea actului de inspecţie-vizualizare nr. 1170 din 16 mai 2018 emis la declaraţia vamală nr. I 7378 din 16 mai 2018 şi obligarea Biroului Vamal

Nord să restituie SA „Basarabia-Nord” suma drepturilor de import încasate suplimentar în valoare de 91 423,12 lei TVA şi 1821,18 lei – taxe pentru proceduri vamale.

Prin hotărârea din 17 octombrie 2018 a Judecătoriei Bălţi, sediul Central, acţiunea depusă de SA „Basarabia-Nord” a fost respinsă.

Prin decizia din 12 martie 2019 a Curții de Apel Bălţi, a fost respins apelul declarat de SA „Basarabia-Nord” şi a fost menţinută hotărârea din 17 octombrie 2018 a Judecătoriei Bălţi, sediul Central.

Pentru a decide astfel, instanțele ierarhic inferioare au constatat că între datele incluse în declaraţia vamală şi actele specificate de SA „Basarabia-Nord” există discrepanțe referitor la condiţia de livrare, care în declaraţia vamală este CPT, iar în contractul nr. 153/18 din 08 mai 2018 condiţia de livrare este stabilită FCA, la fel şi în CMR nr. 0225378 este indicată altă condiţie – EXW. De asemenea, în declaraţia vamală iniţială este declarată carne refrigerată, dezosată de animale din specia porcine domestice SPINARI 4D – 14961 kg (609 cutii cart., 19 palete), GÂT – 5001 kg (209 cutii carton, 6 palete); cotlet – 1010 kg (41 cutii cart., 1 palet), însă în actele prezentate era indicat spete „4D” – 14961 kg (609 cutii cart., 19 palete), ceafă – 5001 kg (209 cutii carton, 6 palete) şi cotlet – 1010 kg (41 cutii cart., 1 palet).

De asemenea, au fost stabilite neconcordanţe referitor la suma tranzacţiei, indicată în ordinul de plată în valută străină - 50470 euro şi declaraţia vamală primară – 49471,23 euro şi suma indicată în invoice-ul documentar din 11 mai 2018 – 49 471, 23 euro, la fel invoice-ul este datat cu 26 aprilie 2018, dată anterioară întocmirii ordinului de plată din 07 mai 2018.

În consecinţă, instanţele de judecată au concluzionat că solicitarea organului vamal de prezentare a unor acte suplimentare pentru confirmarea valorii în vamă a mărfii este una justificată. Iar, ca urmare a neprezentării în volum integral de către declarant a informaţiei solicitate de organul vamal, constatând imposibilitatea aplicării în calitate de metode de determinare a valorii în vamă metodele I-V, Biroul Vamal Nord a aplicat metoda VI (metoda de rezervă).

La data de 11 iunie 2019, SA „Basarabia-Nord” a depus cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 12 martie 2019 a Curții de Apel Bălţi şi hotărârii din 17 octombrie 2018 a Judecătoriei Bălţi, sediul Central, cu pronunţarea unei hotărâri noi de admitere a acţiunii.

În motivarea recursului a indicat că decizia instanţei de apel şi hotărârea primei instanţe sunt neîntemeiate şi ilegale, fiind emise cu interpretarea eronată şi aplicarea greşită a normelor de drept material, care reglementează temeiurile şi procedura conform căreia organul vamal este în drept să nu accepte valoarea declarată conform preţului plătit sau de plătit şi să solicite acte suplimentare în vederea confirmării valorii declarate.

A invocat că atât intimatul, cât şi instanţele ierarhic inferioare nu au motivat cu referire la probe şi prevederile legale aplicabile, în ce măsură pretinsele discrepanțe reţinute ar duce la neacceptarea valorii în vamă şi respectiv, la majorarea acesteia cu 47 %.

Recurenta a menţionat că sunt arbitrare şi contrare legii concluziile instanţelor expuse în hotărârile contestate cu privire la recunoaşterea ca fiind justificată a solicitării

organului vamal de prezentare a unor acte suplimentare pentru confirmarea valorii în vamă a mărfii, fără a supune analizei actele solicitate şi a motiva în vreun fel temeinicia solicitării acestora şi în ce măsură actele vizează înlăturarea pretinselor discrepanţe în raport cu cele prezentate deja.

La data de 26 iunie 2019, intimatului Biroul Vamal Nord i-a fost notificată cererea de recurs (f.d. 167), cu înştiinţarea despre necesitatea depunerii referinţei.

Prin referinţa depusă la 31 iulie 2019, Biroul Vamal Nord a solicitat declararea recursului ca inadmisibil.

Examinând admisibilitatea cererii de recurs, Completul specializat pentru examinarea acţiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, Completul specializat pentru examinarea acţiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Bălţi a pronunțat decizia contestată la data de 12 martie 2019.

Decizia instanţei de apel redactată integral a fost expediată în adresa SA „Basarabia-Nord” la 11 aprilie 2019 şi a fost recepţionată la 15 aprilie 2019 (f.d. 152-153).

Astfel, recursul, depus la data de 11 iunie 2019 de SA „Basarabia-Nord”, este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul specializat pentru examinarea acţiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părţile şi alţi participanţi la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esenţială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanţa judecătorească:

a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;

b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;

b[1]) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituţională;

c) a interpretat în mod eronat legea;

d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absenţa unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data şi ora şedinţei de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfăşurare a procesului;

d) instanţa a soluţionat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipseşte procesul-verbal al şedinţei de judecată;

f) hotărârea a fost pronunţată cu încălcarea competenţei jurisdicţionale.

Săvârşirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul şi în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluţionarea greşită a cauzei sau în cazul în care instanţa de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanţa judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanţă din oficiu.

Completul specializat pentru examinarea acţiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de SA „Basarabia-Nord” nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) şi (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esenţială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanţa de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secţiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material şi procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul specializat pentru examinarea acţiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menţionează şi faptul că, procedura admisibilităţii constă în

verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) şi (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul specializat pentru examinarea acţiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenţei CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situaţiei prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul depus de SA „Basarabia-Nord" asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menţionate, Completul specializat pentru examinarea acţiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de SA „Basarabia-Nord", ca inadmisibil.

În conformitate cu art.193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 270 din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acţiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Societatea pe Acţiuni „Basarabia-Nord" se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Preşedintele completului,
judecătorul Maria Ghervas

judecătorii Nina Vascan

Mariana Pitic